

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' תולדות, תשפ"ג

Sponsored by Asher Adler in honor of the Avreichei HaKollel

1. פרשת תולדות (פרק כ"ז)

ברכת יעקב: (כב) ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקל קול יעקב והידיים ידי עשו: (כג) ולא הפירו כי היו ידיו פדי עשו אחיו שערת ויברכהו: (כז) ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני פריח שדה אשר ברכו יצחק: (כח) ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: (כט) ועבדוך עמים וישתחו וישתחו לך לאמים הוה גביר לאחיד וישתחו לך בני אמה ארריך ארור ומברכך ברוך:

ברכת עשו: (לח) ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת הוא לך אבי ברכני גם אני אבי וישא עשו קלו ויבך: (לט) ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל:

א) שפת אמת בראשית פרשת תולדות שנה תרלו

הפרש ברכת יעקב לברכת עשו ויתן לך האלקים ובעשו כתיב יהי מושבך. כי הצדיק אינו רוצה להיות נמסר ביד עצמו שום דבר. רק להיות ניתן לו מהש"י בכל עת שיצטרך וכשיהי' ראוי. כדי שלא יאכל חלקו בעוה"ז. וז"ש יתן ויחזור ויתן פי' בכל עת נתינה חדשה. וגם כי באמת צריך להיות חשוב בעיני האדם צד הנתינה שהקב"ה נותן לו. מגוף הדבר הניתן. כעין מ"ש הרב הקדוש ז"ל מפשיסחא על המד' הם נושאים לי פנים ומברכין על כזית כביצה כו'. ופי' שחשוב לו המעט מצד שבא מהקב"ה ע"ש. וגם כי מה שניתן ביד האדם אינו מתקיים לעד ויש לו הפסק. אבל חלק הצדיק מסור ביד הקדוש ברוך הוא והוא קיים לעד... ולעשו נאמר יהי מושבך וכיון שנפרש מיד הנותן אין בו ברכה וקדושה. ואחז"ל הרשעים בחייהם קרוים מתים. ע"י שכל חיותם מסט"א ואינו בא להם מיד הקדוש ברוך הוא.

ב) שפת אמת בראשית פרשת תולדות שנה תרלט

ויתן לך האלקים כו' במדרש יתן ויחזור ויתן. יתן לך אלהותו כו'. פי' זה דגם בעשו אמר משמני הארץ ומטל השמים. אך ההפרש הוא הנתינה שבירך ליעקב שיהי' לו דביקות בקבלת השפע מיד הנותן ב"ה וזאת עיקר הברכה. ז"ש יתן ויחזור ויתן פי' שתמיד יש לו דביקות בשורש השפע. ולעשו אמר שיהי' לו הצריך לו יהי' איך שיהי'. אבל ליעקב מסר כח השפע וזה עיקר הברכה. לכן אמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' והוא ריח ג"ע כמ"ש חז"ל. והפי' שהרגיש שיש לו דביקות בשורש העליון ומצד זה הדביקות יש עם הצדיקים ריח ג"ע. לכן שייך לו הברכה כנ"ל.

ג) שפת אמת בראשית פרשת תולדות שנה תרלז

ויתן לך פירש"י יתן ויחזור ויתן. כי לכאורה אין הפרש כ"כ בין ברכת יעקב לעשו שג"כ כו' משמני הארץ ומטל כו' ואיתא כי ההפרש בין יתן ליהי' ע"ש בזוה"ק. והפי' הפשוט כי בוודאי מה שבירך יצחק ליעקב בעניני עוה"ז הוא אחר השלימות. כי אין יעקב מבקש עוה"ז קודם שמתקן עצמו כראוי בעבודת הש"י... וז"ש ראה ריח כו' ויתן כו' פי' אחר שיהי' לו שלימות הראוי ובירך אותו שיכל לקבל גם עוה"ז שיהי' דבוק בכח הנותן. וז"ש ויתן ולא יתן שיהי' לעולם אצל הנותן שיהי' דבוק בשורש השי"ת שממנו הברכה וז"ש ויחזור ויתן כי המקבל מתנת השי"ת כראוי מעלה נ"ר ליוצרו ועי"ז נותן לו יותר. וזה פי' ויחזור ויתן שיבא בחזרה הקבלה אל השי"ת הנותן והבן:

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' תולדות, תשפ"ג

Sponsored by Asher Adler in honor of the Avreichi HaKollel

שפת אמת בראשית פרשת תולדות שנה תרלא

ברש"י ז"ל ויתן לך יתן ויחזור ויתן. ואין מובן. וי"ל כי רצון הש"י בהשפעתו כדי להעלות מזה נ"ר להש"י ע"י שיוכל האדם לעבוד אותו כשיהי' לו צרכיו. ובפרט השפעה בעבודתו ית' בעצמו. וכשהאדם עושה רצונו חוזרת ההשפעה להש"י ומביא התחדשות. וז"ש יתן ויחזור ויתן כענין שכי' במדרש ויאמר משה לה'. משל ים שנשפך לגומא שאצלו. שאז הי' זה נותן לזה וזה לזה. ומרע"ה הוא כללות ישראל וזה הפרש בין ישראל לאומות כי הלא כל השפעות התחלתן הוא מטל השמים. רק שלבסוף נתלבשו בטבע וגשמיות ונתקלקל אצל האומות עוע"ג. אבל בני"י מחזירין תמיד הכל להשורש ויתן ויחזור ויתן כנ"ל.

ד) שפת אמת בראשית פרשת תולדות שנה תרלז

...ופי' הענין אף כי וודאי עוה"ז לעשו רק שצריך לבא ע"י יעקב. וז"ש ביעקב ויתן לך. ובעשו משמני הארץ יהי' מושבך. כי כל השפע צריך לירד לבני"י כמו שהי' בזמן שבהמ"ק קיים שאומות ניזונים מתמצית. ואעפ"כ בוודאי היו הרשעים מתענגים בעוה"ז יותר מבני"י גם בזמן המקדש. רק שבני"י עיקר כוונתם התדבקותם בשורש השפע. ואין מבקשין גוף התענוגים. והם נחשבים שיריים לגבי כח הניתנה. לכן הברכה ליעקב הניתנה ויתן לך כו'. ולעשו גוף הגשמיות משמני הארץ כו'. ואילו הי' עשו משכיל הי' יודע כי יעקב לא חסרו מאומה. ואדרבא כשיהי' השפע ע"י יעקב ייטב לו יותר. וז"ש לו אביו משמני הארץ יהי' כו' ואת אחיך תעבוד. כלומר שלא יחסר לך ע"י הברכה שלו. והמשמנים אשר אתה חפץ בהם יהי' לך. וכן הוא גם עתה לפי מה שיש זה בכלל ישראל שמבטלין תענוגי עולם וחפצים רק להתדבק בשורש. כמו כן זוכין לקבל גם השפעות עוה"ז להיות הכל על ידיהם כנ"ל:

2. שפת אמת בראשית פרשת תולדות שנה תרנה

במדרש ויתן לך האלקים יתן לך אלקותו כו'. הגם כי הפסוק מסיים מטל השמים ומשמני הארץ. אך הכוונה שצריך איש ישראל לקבל אלקותו ית"ש מכל נמצא שבעולם. והיינו דכתיב ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך נפשך מאודך לקבל אלקות מכל הדברים. כי חיות הכל מהקב"ה ואפס זולתו והוא הברכה שיתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ בכל זה תמצא אלקותו ית"ש. ובאמת דורש המדרש אח"ז מטל השמים כו' על מנחות ונסכים וקרבנות. והכל ענין אחד להראות כי בביהמ"ק ע"י הקרבנות נתקרבו כל הדברים האלה אל השורש. וכל זה עדות כי בכל מקום מלא כל הארץ כבודו. וממשמע שנאמר משמני הארץ. שנמצא דברי חפץ בעוה"ז אפי' בארצות ממש. אך שצריכין להוציאו מכח אל הפועל והכל בחכמה עשה. ולכן צריך הארץ כמה עבודות חרישה זריעה קצירה כו' עד שנעשה מאכל. להראות כי בכח עבודת האדם יכול להוציא מאכל ונצוצי קדושה הגנוזים בעוה"ז. ובאמת מטל השמים ומשמני הארץ רומז לתורה שבכתב ושבכל פה והוא בחי' הנשמה והגוף:

שפת אמת בראשית פרשת תולדות שנה תרנח

ובמדרש ויתן לך אלקותו. פי' להיות איש ישראל מקבל אלקות מכל הדברים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש. כי כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לכבודו ברא והברכה שימצא אדם אלקותו ית"ש בכל מקום. ונתקיים אח"כ בקבלת התורה אנכי ה' אלקיך ז"ש ויתן לך האלקים כי התורה מלמדת ע"י תרי"ג מצות למצוא אלקותו ית"ש בכל דבר וזה עיקר הברכה.